

FİİLİMSİLER

AMAÇ: Fiilimsilerle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama

1-Aşağıdaki boşlukları uygun fiilimsi ekleriyle doldurunuz.

Örnek: Büyük şehirlerdeki oyun alanları giderek azalıyor.

İlkbaharda aç..... çiçekler ne kadar güzel!
Onu birden karşımda gör..... çok şaşırdım.
Sizin benden hiç hoşlan..... zaten biliyordum.
Bizim ders çalış..... odada yüksek sesle konuşulmaması gerekir.
Onun anlat..... hikâyeyi dikkatle dinledim.
O beni gör..... hemen geriye döndü.
Eski mahallemize git..... arkadaşlarıma uğrarım.
Okuldan çık..... eve gider..... yolda arkadaşşıma rastladım.
Her sabah yarım saat yürü..... sağlık için çok faydalıdır.
Çocuk annesini gör..... gör..... onun boynuna sarıldı.
Dersten sonra eve yürü..... yürü..... gittim.
Eve git..... kitaplarımı alacağım.

2-Aşağıdaki cümleleri uygun fiilimsi ekleriyle birleştirip tek cümle olarak yazınız.

Örnek: Ben biliyorum. Ali yarın okula gelmeyecek.

Ali'nin [yarın okula gelmeyeceği]ni biliyorum.

Dün biraz rahatsızmış. Bu yüzden okula gelmedi.

O, dün bir kazak almış. O kazağı bugün giymiş.

Karşıdan uzun boylu, sarı saçlı bir çocuk geliyor. O çocuk benim arkadaşım.

Yarın gece televizyonda bir film gösterilecek. Ben o filmi daha önce gördüm.

Bazı güller kurutulmuş. O gülleri vazoya koymuş.

AMAÇ: Fiilimsi eklerini işlevlerine uygun olarak kullanabilme

1- Aşağıdaki ifadelerden doğru olanın yanına (D), yanlış olanın yanına (Y) işareti koyunuz.

- () 1. Fiilimsi ekleri fiil kök veya gövdelerine gelir.
- () 2. Fiilimsilerin olumsuz biçimleri yoktur.
- () 3. Fiilimsiler yardımıyla çok uzun cümleler kurabiliriz.
- () 4. Fiilimsilerden sonra hiçbir ek gelmez.
- () 5. Fiilimsiler her zaman cümlenin ortasında bulunur.
- () 6. Bazı fiilimsi ekleri biçim olarak zaman ekleriyle benzerlik gösterir.
- () 7. Fiilimsi eki almış bazı kelimeler isim görevinde kullanılır.
- () 8. Fiilimsiler cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevlerinde kullanılır.
- () 9. Fiilimsi olan cümlelerde genellikle birden fazla yargı bulunmaktadır.
- () 10. Zarf fiiller, cümleye zaman ve durum anlamı katar.

2- Aşağıdaki cümlelerde fiilimsilerin altını çizip hangi tür fiilimsi olduklarını yazınız.

“Bazı yazarlar, masalarının başına oturup gerçek dünyayı hatırlamaktan başka bir şey
(zarf fiil) (isim fiil)
yapmazlar. Onların yazdıkları birçok kitap aslında gerçek hayatlarımızdaki unutulmuşlarımızı ele alır. Belki
de yazarları unuttuklarımızı bize hatırlattıkları için çok severiz. Bizler kitapları okurken, ister istemez,
günlük hayatta yaşanan pek çok şeyi de o kitaplara katarız. Oluşturulan bir roman kahramanı ne kadar
karmaşık olursa olsun gerçek bir insan gibi olamaz. Ancak hepimiz bir kitabın ilk sayfasını açar açmaz
oradaki kahramanların gerçek olduğuna inanmaya başlarız. Sonra da içine girdiğimiz bu masal dünyasında
doya doya gezeriz. Çok iyi hatırlıyorum, bir zamanlar gazetede şöyle bir söz okumuştum: “Hiçbir şey
hayat kadar ilgi çekici olamaz; kitaplar hariç...”

3- Aşağıdaki cümleleri yanlarındaki zarf fiil eklerini kullanarak birleştiriniz.

Örnek: *Ben sınava hazırlanıyordum. O sırada arkadaşlarım televizyon seyrediyordu. (-ken)*

Ben sınava hazırlanırken arkadaşlarım da televizyon seyrediyordu.

Çevremiz her geçen gün daha da kirleniyor. Bununla birlikte insanların sağlığı da bozuluyor. (-dıkça)

Eski eşyalarımı karıştırıyordum. Tam o sırada çocukluk günlerimi hatırladım.(-ken)

Sabah başlayan yağmur hiç durmuyor, sürekli yağıyordu. (-madan)

Kapının zili çaldı, o zaman çok korktum. (-ınca)

Eve git. Hemen bana telefon et. (-ır -mez)

Eve gideceğim ve çantamı alacağım. (-ıp)

Şemsiyesi yere düşmüştü. Eğildi ve onu yerden aldı. (-arak)

Sen bizim eve geldin. O zamandan beri çok mutluyum. (-alı)

4- Aşağıdaki cümleleri fiilimsi eklerini kullanarak dolaylı anlatım cümlesine dönüştürünüz.

Örnek: *Ayşe, annesine “Benim ödevlerime yardım eder misin?” dedi.*

Ayşe, annesinden ödevlerine yardım etmesini istedi.

Öğretmen, öğrencilere “Biraz sonra sizlere ilginç bir olay anlatacağım.” dedi.

.....

Ünlü bir tiyatrocumuz “Hayat bir sahnedir.” der.

.....
Kırlardaki güzel çiçekler “Renklerimiz ne kadar da canlı değil mi?” diye sordu.

.....
Arkadaşıma “Sınavın ne zaman olacağı hakkında hiçbir bilgim yok.” dedim.

.....
Çocuklar hep bir ağızdan bana sordular: “Bütün bu güzel dergiler senin mi? ”

.....
Bir atasözümüz şöyle der: “Yalnız taş, duvar olmaz.”

5- Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimeler isim mi, fiilimsi midir? Niçin?

Örnek: *Niçin kondun a bülbül / Bahçemdeki asmaya (Bu cümledeki “asma”, fiilimsi değil isimdir; çünkü bir varlığı karşılıyor. Oysa isim fiiller, eylemlerin adıdır.)*

Bu bölgede güzelliğiyle ünlenen birçok çağlayan bulunmaktadır.

Ekmek alması için babasının verdiği parayı düşürmüştü.

İş makinelerinin yaygınlaşması kazma, kürek gibi el aletlerinin pabucunu dama attı.

Ateş yakmak isteyen gençlerden birisi çakmak istemek için yanımıza geldi.

Baharın ilk günlerinde çokça yenilen dondurmanın sağlık için bazı sakıncaları olabilir.

Birçok yazar bu şehrin güzelliklerini kitaplarına konu etmiş.

Tarlalarına buğday ekmek isteyen çiftçiler yağmurun yağmasını bekliyor.

Besinleri dondurma onları uzun süre saklamak amacıyla kullanılan yaygın bir yöntemdir.

Senin bu konudaki görüşlerine kesinlikle katılmıyorum.

Uzmanlar, avlanmak için denize çıkan balıkçıları görüştü mesafesi konusunda uyardı.

6- Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimeleri ve aldıkları ekleri inceleyiniz. Eklerin adlarını yazınız.

Örnek: O, dergilerde yazdığı çocuk şiirleriyle tanınmış.

(zaman eki)

Tanınmış bir yazarla karşılaştınız mı hiç?

(sıfat fiil eki)

Yarın öğleden sonra arkadaşım gelecek.

Yarın öğleden sonra gelecek arkadaşımı uzun zamandır görmemiştim.

Arkadaşım, geleceğini söylemesine rağmen gelmedi.

Okulumuzun düzenlediği bu önemli toplantıda, öğrencilerin geleceği tartışılacaktı.

Tren istasyonunda beklerken tanıştığımız bu adamı hepimiz tanıdık.

Bu koskoca şehirde tanıdık bir yüze rastlayamamak benim için çok doğaldı.

Çarpık yapılaşmayla bu güzelim yer, benim tanıdığım kasaba olmaktan çıkmıştı.

O, her sabah denize doğru uzanan geniş bir yolda, yavaş adımlarla saatlerce koşar.

19 Mayıs törenleri için hazırlanan öğrenciler, koşar adım yürüyorlardı.

Başarıya susamış bir insanın kazanma azmi, hiçbir zaman tükenmez.

Zirveye giden yolda tükenmez bir azimle çalışmak gerekir.

Sonbaharın gelmesiyle birlikte ağaçların bütün yaprakları sararmış.

Altın gibi sararmış yapraklara basa basa küçük bir dağ yolundan ilerliyoruz.

7- Aşağıdaki cümlelerdeki sıfat fiilleri isim yapınız.

Örnek: *Yazarın anlattığı hikâyeler kendi çevresinden izler taşıyor.
Yazarın anlattıkları kendi çevresinden izler taşıyor.*

Kitabın ilk cümlesi şöyleydi: “Uzaklardan gelen insanların anlatacağı şeyler vardır.”

Evimizin penceresinden bahçede top oynayan çocukları seyrediyorum.

Senin yazdığım şiirler bence çok etkileyici.

Annem, yiyeceklerin üzerini her zaman kapalı tutmalıyız, derdi.

Kırlardan topladığımız çiçekleri masanın üzerindeki vazoya koyalım.

Bir atasözümüz “Erken kalkan kişi yol alır.” der.

Karşı kaldırımda yürüyen adam bizim öğretmenimiz değil mi?

Size önerdiğim kaynaklara mutlaka bakın.

Hayatta yaşanan şeyler bazen rastlantı olabilir; ancak romanda anlatılan şeyler tutarlı olmalıdır.

İngilizce öğretmenimiz daha ilk derste “Yabancı dil öğrenmek isteyen bir kişi, öncelikle ana dilinin inceliklerini çok iyi bilmelidir.” dedi.